

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

14. Qualiter verificanda narratio mensis vacationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

cum nostris, sed ad illam partem gratiæ, quæ dantur executoribus (datio enim hæc pars est gratiæ, juxta c. si super gratia, de off. deleg. in 6. cuius contrarium sentire videtur Garc. p. 10. c. 1. n. 70. & 73.) color siquidem ille possessionis non attenditur, nisi in ordine ad hunc effectum, ut mediante citatione possessoris ille excuriatur per executores, priusquam procedatur ad ipsam executionem. Lott. nu. 40. illud namque poterat movere, vel removere Papam in dandis executoribus sub una potius, quam sub aliâ formâ, ne alioqui præcisè jubendo videretur velle de sua possessione iustum possessorem deici. At non potuit movere vel removere in providendo; quia cum provisio fiat ex suppositione vacationis de tempore gratiæ, si suppositio hæc vera, est licet decuriatur color, & sic maneat nuda possessio de facto; utriusque hæc non est tanti, ut videatur movere potuisse Papam, quod minus gratiam faceret. Lott. n. 41. citans Imol. in cit. c. cum nostris, n. 23. a: queita hodie dum coloratæ possessionis mentio omiſſa nullus est considerationis in ordine ad causandam nullitatem gratiæ: patet ex ipsâ formâ executorialium; quæ sive expediuntur sub forma huius necessitatis expressivâ per clausulam: *amoro quolibet illicito detentore*: quæ clausula implicat mentionem possibili coloratæ possessionis alterius. Lott. n. 44. & 45. citans Rotam in Cöloniensi. Canonico. 20. Maji 1602. Anchar. Calder. & c. in cit. c. cum nostris, quin & ad tollendum omnem scrupulum usu receptum esse, ait Lott. num. 50. ut inter alias clausulas generales, quæ apponuntur in supplicationibus, hæc quoque ingeratur: *ut dicti defuncti, & aliorum quorumcunque provisiones, concessiones, institutiones, collationes & possessiones pro expressis habeantur &c.* quæ clausula vim habet expressivam coloratæ possessionis: sic quoque ait Gonz. gl. 15. §. 1. n. 67. hodie in omnibus literis apostolicis apponi plures clausulas, quæ suppleant defectum dictæ taciturnitatis; nempe clausula: *dummodo non sit alteri ius questum*: nec non clausula: *amoro quolibet illicito detentore*, ac propterea nemo soleat facere mentionem de intrusione alterius.

Questio 13. Qualiter vacatio narrata beneficium sit verificanda?

Respondeo primo: nisi beneficium vacet, ut narratum fuit, gratia nulla est; sive nihil concessum censetur. Lott. l. 3. q. 8. nu. 42. omnia enim narrata habent vim conditionis: *veris existentibus prænaratis*; adeoque nisi verificentur, ruit gratia. Gonz. §. 4. proem. n. 78. sic v. g. si dispositivè narratus modus aliquis reservationis, seu devolutionis, nisi verificetur, gratia est subreptitia; quia Papa fuit deceptus. Gonz. *ibid.* n. 76. & 77. citans quamplurimos; adeoque etiam, nisi verificetur vacare beneficium, prout narratum: quin & regulâ certa est, quod omnis narrativa, quamvis alias necessaria non esset, debeat verificari; cum sit pars gratiæ. Gonz. gl. 32. n. 57. citans Crescent. decis. 4. de Concess. præb. Mohed. decis. 8. de rescrip. Roman. cons. 32. nu. 2. Paris. cons. 130. num. 1. quod si tamen non assertivè, sed dubitativè per verba: *forſan, forcaſſis*, aut similia fuisset narrata vacatio, seu aliquis certus modus, non est opus verificare illum; cum enim per tales dictiones nihil affirmetur, non est necessaria verificatio illius, quod per tales dictiones asseritur, juxta l. in substantia. de vulg. & pupill. substituit. Gonz. gl. 32. n. 11. similiter necessaria non est verificatio narrativa, dum ad-

hibita fuit dictio: *asseritur*, v. g. dicendo: *vacavit in tali mense, vel per obitum, prout asseritur*: consideratur enim talis narrativa, ac si facta non fuisset. Gonz. loc. cit. n. 12. & 13. citans Cas. de Grassis. decis. 2. de probationibus. n. 4. Callad. decis. 4. n. 9. tit. cod. & c.

2. Respondeo secundò: vacatio tempore data verificari debet. c. cam. de rescrip. Paris. l. 8. q. 7. n. 146. & l. 12. q. 14. n. 26. citans Ferret. cons. 283. n. 18. Old. & c. Lott. l. 3. q. 8. n. 41.

3. Respondeo tertio: sufficit, vacationem narratam verificare de solo jure, ita ut per hoc vitetur subreptio. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 65.

4. Respondeo quarto: sufficit etiam justificare vacationem de facto, eo modo, quo in literis narratur. C. Luca de benef. D. 75. n. 16. dicens hæc esse in beneficiis propositionè receptâ. Tond. p. 3. c. 238. nu. 13. ubi: sufficit impetranti ex causa resignationis, quod modus vacationis expressus fuerit verus de facto, licet non esset verus de jure, eò quod v. g. qui provisus per collatorem Ordinarium, verè resignavit, quamvis jus non habuerit in beneficio resignato, & sic vacatio expressa esset de facto vera; sive ad verificandam narrativam vacationis in gratia beneficiis sufficit, illam verificare de solo facto, licet non verificetur de jure. Gonz. gl. 15. §. 1. nu. 49. citans Crescent. decis. 9. de præb. Caputaq. decis. 407. p. 2. & plures Rotæ decis. ac præcipuè 9. num. 10. p. 2. divers. ubi dicitur: ad verificandam narrativam gratiæ sufficere probatio facti carentis adminiculo juris: & decis. 208. n. 2. p. 3. divers. ubi idem dicitur, sed limitatur; nimirum ut secus sit, si ageretur de inferendo perpetuum præjudicium Ecclesiæ, ut in casu de mutando statu Ecclesiæ. Gonz. *ibid.* n. 50. Garc. p. 11. c. 1. a. n. 36. ubi variis Rotæ decisionibus probat, quod ut vi clausulæ generalis: *vel alio quovis modo* consequi quis possit beneficium ex alia vacatione, sufficit vacationis modum dispositivè seu assertivè expressum verificari seu probari, saltem de facto; quamvis idem Garc. num. 80. dicat, existimare se tanquam certum, in collatore Ordinario apponente clausulam: *seu alio quovis modo*: non esse necessarium ullo modo verificare modum expressum, nequidem de facto; eò quod in Ordinario non cadat subreptio, & modus expressus non videatur causa taxationis.

5. Respondeo quinto: quando plures modi vacandi a què dispositivè, sed ex eadem persona alternativè narrantur, satis est alterum, seu unum verificari. Lott. l. 3. q. 8. n. 14. Garc. p. 11. c. 1. n. 68. citans Mascard. concl. 1128. nu. 31. & plures Rotæ decis. in quibus dicitur, quod vacatio narrata non est necessario verificanda, quando gratia non est restricta ad illam, sed narrat etiam aliam vacationem, saltem in genere dicendo: *aut aliâ certo modo*; & ideo sufficit unum verificare, nam in alternis sufficit verificare unum juxta reg. *alternativis*. in 6. dum verò plures modi vacandi narrantur copulativè, omnes debere saltem de facto verificari, tanquam verius asserit Garc. loc. cit. n. 49. ex Ægid. decis. 734.

Questio 14. In specie, qualiter verificanda narratio mensis vacationis?

Respondeo: nisi verificetur, saltem de facto, vacatio in mense narrato capi non potest beneficium, etiam ex clausulis generalibus: *sive alio quovis modo*: Garc. loc. cit. n. 55. juxta decis. Achill. de Grassis. 264. sive 1. de præb. quia tempus adjectum

est causa taxationis, ut dicitur *ibidem* ex Old. *conf.* 330. Et Papa, vel ejus nuncius facilius provident in mensibus suis, quam quod velint gravare Ordinarios collatores: quin & sola narrativa vacationis in mense reservato seu Apostolico dispositivè facta operatur, ut omnis gratia & ejus clausula restringantur ad reservationem; & non valet provisio, nisi verificetur reservatio, ita ut nequeat etiam suffragari clausula: *vel alio quovis modo*: utpote quæ tunc restringitur, nec contradicatur expressis. Gonz. §. 4. *proam. n. 77. & gl. 32. n. 9.* ubi: quod effectus narrandi mensis dispositivè sit, quod narrans præcisè teneatur ad reservationem illius, nec suffragentur clausulae generales, prout dicitur de devolutione dispositivè narrata, adeoque nisi probetur, corrumpunt clausulae generales, & non capiunt aliam vacationem; quia dispositiva expressio facit restringi gratiam ad illum modum vacandi.

2. Proceditque id ipsum non tantum, quando beneficium vacasset in mense reservato (quo in casu contra Gonz. dictum fuit aliàs debere fieri mentionem mensis) nec aliàs esset reservatum alià reservatione. *Garc. cit. c. 1. n. 5. juxta decis. Rota in Tolentan. Canon. 24. Febr. 1552.* sed etiam dum expressus & narratus fuit mensis citra necessitatem eum exprimendi v. g. quando beneficium aliàs, quam ratione mensis reservatum erat: et si enim tunc necesse non erat exprimere mensis, quia tamen illum expressit, tenetur verificare juxta *decis. Rota immediate ante cit. & aliam in Sutrina Parochial. 8. Junii. 1588.* apud *Garc. n. 59.* Item procedit (nimirum quod verificari debeat dispositivè narratus vacationis mensis reservatus) etiam si non daretur concursus alterius provisi ab Ordinario, vel ab alio prætendente ad se spectare, qui se opponeret. *Garc. n. 63. Gonz. gl. 32. n. 55. Rota apud eisdem in una Cordub. beneficii. 2. April. 1559.* tenente contrarium; eò quod, dum Papa in literis facit mentionem de mense vacationis, v. g. per obitum, id facit tum respectu Ordinarii, ne illi irrogetur injuria, tum respectu *regulae*, requirentis expressionem mensis, adeoque non apparente provisione Ordinarii, cum per expressionem mensis sit satisfactum *regulae*, videtur Papæ intentioni satisfactum; cum ipse voluerit conferre beneficium, quomodocunque vacaverit. *Gonz. gl. 11. n. 106. & gl. 32. n. 54.* quamvis, ut addit *Garc. cit. n. 62.* idemque tradit *Gonz. gl. 11. n. 104.* opus tum non sit plenà justificatione seu probatione, sed sufficiat semiplena; cum non agatur tunc de præjudicio alterius, neque Ordinarii providentes, neque ab eo provisi: & provisio Papæ tunc valere potest non solum ex capite reservationis, sed etiam ratione preventionis, quod idem admittit *Gonz. gl. 11. nu. 99.* dum agitur de levi præjudicio.

3. De cetero, verificatio & probatio vacationis narrati mensis debet esse plena & concludens; dum agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis; cum tunc agatur de gravi præjudicio tam collatoris Ordinarii, quam provisi ab illo; utpote qui, constituto de contingentia vacationis in mense reservato, aliave reservatione ob alium certum modum vacationis, erit privandus. *Gonz. cit. gl. 11. n. 100.* citans *Ferret. conf. 2. nu. 13. vol. 1. Bald. conf. 68. nu. 1. l. 3.* (ubi, quod quando agitur de excludendo aliquem à possessione, non sufficit probatio obitùs per famam, sed debet esse plena.) *Cresc. decis. 4. de prob. num. 2. & Rota in Bispal. beneficii. 12. Martii. 1603.* neque in hoc

casu, nimirum talis præjudicii, relevat aliquid, quod Papa narraverit reservationem in Brevis, si aliàs non probetur, *Gonz. gl. cit. num. 102.* citans *Lancell. de arrent. p. 2. c. 4. in pref. n. 508.*

4. Limitatur tamen hoc ipsum; nisi vacatio esset difficilis, ut contingit, dum quis mortuus in mari, vel inventus mortuus in sylva; tunc enim sufficit minor probatio de mense reservato vacationis. *Gonz. cit. gl. 11. nu. 103.* præter alias *Rota decis. citans etiam 731. p. 2. divers.* ubi etiam declaratur, qualis probatio in tali casu sufficiat, de quo vide dicenda à nobis §. seq. Limitatur secundò; dum adest aliquis intrusus non docens de titulo; tunc enim minor sufficit probati. *Gonz. loc. cit. n. 107.* citans plures *Rota decis.* Tertio dum gratia non fundatur tantum in reservatione, sed etiam potest sustineri ex alio capite; puta, quia Papa prævenit Ordinarium collatorem; tunc enim necessaria non est plena probatio mensis narrati, quamvis ad sit intrusus, & doceat de titulo Ordinarii. *Gonz. loc. cit. n. 110.* citans *Rotam. decis. 46. nu. 1. juncto n. 3. p. 2. divers.* & in una *Piacentina Canon. 1. Martii. 1599.* Quarto (quod tamen timide & sub dictione forsan tradit. *Gonz. nu. 111.*) dum gratia principalis in omnibus aliis fuit verificata; tunc enim etsi probatio quoad mensis vacationis reservatum non sit omnino plena, debet sustineri: citat pro hoc *Rotam in Calagurit. beneficii 22. Martii. 1602.* addit tamen *Gonz. n. 112. in fine;* se non audere recedere à regula generali, & putare se, adhuc non sufficere probationem non plenam vacationis in mense reservato.

Questio 15. An, & qualiter, etiam independentè à narratione vacationis factè, probanda sit vacatio in ordine ad hoc, ut beneficium impetrari possit?

1. Respondeo primò: vacatio, etiam simpliciter considerata, non præsumitur nisi probetur. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 47.* citans *Bellam. decis. 349. n. 1.* probatur autem etiam per solam famam seu alias semiplenè; quia non agitur de magno præjudicio; quia si is, per cujus obitum, vel contractum matrimonium dicitur vacare, vivit, vel non contraxit matrimonium, collatio erit nulla, & ipse retinet suum beneficium, *Gonz. ibid. n. 75.* citans *Malc. de prob. concl. 1075. n. 1. &c.*

2. Respondeo secundò: tempus verò vacationis quoad effectum reservationis est plenè probandum. *Gonz. loc. cit. n. 76.* *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. n. 48.* licet enim Papa, ubi Ordinarius collator non habet alternativam, habeat menses 8. adeò; duplo plures, quam Ordinarius, & vel hinc facilior & verisimilior sit vacatio in uno ex 8. mensibus Apostolicis, quam in aliquo ex 4. Ordinarii. *Gonz. gl. 11. n. 36.* non tamen, non solum non præsumitur reservatio ratione mensis, seu contingit vacatio in mense Apostolico, sed etiam concludenter probari debet, ut provisus à Papa obtinere possit. *Gonz. n. 37.* citans *Put. decis. 266. n. 3. l. 4.* *Rotam, decis. 46. n. 3. p. 2. divers.* quia Ordinarius & provisus ab eo fundat intentionem suam in jure communi, juxta *C. ex frequentibus. de institut. & dicta à nobis aliàs.* Et sublata reservatione *regul. 8.* Episcopus possit providere liberè in omnibus mensibus, consequens est, quod provisus ab Ordinario aliud nihil probare teneatur, nisi anterioritatem suæ collationis in jure communi fundatam, & quod